

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ИЗКАЗВАНЕ НА ОМБУДСМАНА МАЯ МАНОЛОВА НА КОНФЕРЕНЦИЯТА
„ДЕСЕН ПОПУЛИЗЪМ СРЕЩУ ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ“**

17 НОЕМВРИ 2017 Г.

Днес има точно три събития. И трите са посветени на човешки права и на правата на жените. Съветът на Европа е тук, той е проверка за това как се спазват и защитават правата на жените в емигрантските и бежанските центрове. Една Ваша сестринска, приятелска организация – Института по социални дейности и практики, организира форум, посветен на превенцията срещу сексуалното насилие над деца.

Г-жа Ема Хопкинс, английският посланик, също е организатор на един друг форум. Тя е отдадена на каузата за превенцията и защитата от сексуално насилие над жените. Така че имам трудната задача до 11.30 ч. да се вместя във всички тези форуми.

Тук съм от уважение към организаторите и отчитайки важността на темите, които днес ще бъдат поставени на обсъждане, защото наистина погледнато формално, погледнато от страни, като че ли, проблемът с равнопоставеността, проблемът с насилието над жени, и в Европа, и в България, е решен. Европа на Меркел, на Тереза Мей, на Беата Шидло, Европа на успешните жени-лидери, жени-мениджъри, наистина изглежда, като че ли е решила проблема с равнопоставеността. Още повече, в резултат на десетилетия говорене по темата, внушаване на осведомеността, приемане на законодателство, което да гарантира равнопоставеността между половете и превенцията срещу насилие. Така че, погледнато от страни, погледнато формално, може би някой би си задал въпроса – Защо в един ден в София има 4 форума, които са посветени на тази тема? Но всъщност обяснението е просто, а именно, че Европа свободна от насилие срещу жени не съществува, както и България на равенството на половете не съществува. Това продължава да е мираж, точно така, както беше и преди 10-15 години, когато например, аз лично бях активно ангажирана по тази тема.

Аз мисля, че е излишно да вадя статистика, със сигурност ще го направят други, но само някои числа са достатъчно красноречиви. Всяка трета жена в Европа, според Агенцията на Европейския Съвет, е жертва на насилие. Всеки ден

50 жени в Европа умират в резултат на насилие, основано на пол. Всяка 8-ма жена в Европа става жертва на изнасилване ежедневно. А за България данните ги знаем, те са извадени от неправителствения сектор - всяка 4-та българка е подложена на насилие, основно на домашно насилие.

Това показва, че ситуацията е тревожна, за 2 години България е мръднала с един пункт нагоре в индекса за равенство и аз лично имам своето обяснение за това. Една от първите жалби, с които се заех като омбудсман беше, за да натискам, да накарам правителството да подпише Истанбулската конвенция, която третира въпросите, свързани с противодействие на насилието над жени и над деца, и над домашното насилие. Това беше направено в относително бърз период от време. В рамките на 10 месеца, 1 година, беше подписана Истанбулската конвенция, само че парламентът даже не коментира нейното ратифициране. А всъщност ратифицирането на тази конвенция е важно, защото това ще означава, че България се ангажира да изпълни всички практически действия, които са заложили в Истанбулската конвенция.

Например, създаването на достатъчен брой кризисни центрове, които да приютяват жени-жертви на насилие. В момента в София има само два такива кризисни центъра, чиито капацитет е общо 30 легла. И проблемът за това къде да отиде една жена – жертва на насилие и как да бъде подкрепена, стои с пълна сила, тъй като обикновено насилието се случва у дома. От факта, че една жена ще докладва за проява на насилие, ситуацията за нея най-вероятно би могла да се усложни.

Същата е ситуацията и в страната – има областни центрове, в които няма кризисни центрове и то, защото според официалната статистика, аз съм била в такива областни центрове, според официалната статистика - насилието над жени и над деца, домашното насилие, е нула. Имат много докладвани случаи за преден период, поради което те не залагат в съответната програма създаването на такива центрове. Така че, една от моите задачи и каузи на място е да настоявам това да се случи, защото в случаите, в които в обсъжданията се включат представители на МВР, на местните полицейски управления, те поставят въпроса под друг ъгъл. Там нямат никакви декларирани случаи, но това е индикация, защото когато при нас дойде жена, която се оплаква от домашно насилие, ние просто не знаем накъде да я насочим, какво да направим, изпращаме я в София. Липсват конкретни практически действия.

По същия начин стои и въпросът със законодателните промени. Всички в тази аудитория със сигурност знаят, че има изисквания според Истанбулската

конвенция, за това какви текстове трябва да бъдат включени в Наказателния кодекс, които да третира специално сексуалните престъпления. Няма ги. Нашият кодекс е от 50 и повече години и текстовете, които се отнасят за сексуалното насилие са с такава възраст.

Още по-драматично стои въпросът със Закона за равнопоставеност на половете. Приемането на този закон беше кауза на жени, които уважавам, част от тях седят тук, в тази зала, и други, които са се борили за този закон, наистина десетилетия и накрая, въпреки и моята съпротива като омбудсман, въпреки обсъжданията, публичните изявления, въпреки конкретните предложения, които направих и внесох в парламента, той беше приет в напълно осакатен вид, така че да не произведе никакво действие. Този закон е, образно казано, „дърво без листа“, „закон без правни норми“, които по никакъв начин да не стимулират решаването на проблемите, свързани с неравенството на половете в България. Там няма конкретна норма, един ангажимент към работодател, към институции. От тук какво остава за изборните права на жените, за т.нар. „стъклен таван“ в българската армия, може би единствената, в която няма жена-генерал, няма квоти при поделянето на листите, има само една партия, която го е включила в устава...

Така че предизвикателствата са много и има какво да се прави, стига да не загубим кураж. А това, че не трябва да губим кураж, според мен наистина се диктува и от факта, че темата със сексуалното насилие, изобщо насилието над жени, насилието в семейството, липсата на равнопоставеност, е изключително деликатна. Това е една тема, която до вчера беше табу, върху която има стигма и върху която стереотипите, като че ли напоследък, започват да се разчупват и в световен мащаб. Ако вземем в предвид даже стихийно развилият се процес с Холивудски привкус с известен продуцент, това според мен идва да покаже, че да се говори за сексуално насилие е трудно, сложно и непреодолимо за жени, които са известни, които са независими, които са на върха на кариерата си, след като се осмеляват да го направят след 30 години. Представете си какво означава за жени, които са в трудна икономическа ситуация, в зависимост, без перспектива, без възможност за подкрепа или за публичност.

Имаше и положителен момент, според мен, в тази цялата история с медийния магнат, защото сега покрай движението #MeToo хиляди и десетки хиляди жени започнаха да разказват за такива случаи, което означава, че би се създала една такава атмосфера на освобождаване на говоренето по темата, което със сигурност ще е крачка напред към решаването на проблемите.

Аз като омбудсман, като жена, активист на женско движение, няма да се откажа да работя и да отстоявам темата. Ще дойде момент, когато този Закон за равнопоставеност на половете, който действа в България втора година, ще може да бъде поправен и когато редица от въпросите наистина да бъдат извадени на маса и конкретно решавани. Няма да се откажа, защото наистина правата на жените са част от голямата тема за правата на човека. Аз съм правозащитник и в този смисъл защитник на правата на жените на първо място.

Според мен сме длъжни да не се отказваме, да не се обезкуражаваме и предвид надигащата се вълна на популизъм в Европа, която е и тема на днешната конференция, което я прави изключително актуална, защото наистина опитите да се оправдават, да се пропагандират, да добиват популярност теми и идеологии, които ограничават правата на човека, в частност правата на жените, които особено отнемат вече дадени права, това наистина е изключително опасно за всички нас.

Поздравления!